

Työllisyyden ratkaisumalli

Kuntaliiton fasilitoima kuntien ehdotus uudeksi työllisyyden palvelurakenteeksi, joulukuu 2020

Hallitus uudistaa valtion ja kuntien työnjakoa työllisyyden hoidossa

- Hallituksen budjettiriihen päätösten mukaisesti on käynnistetty valmistelu työllisyyspalveluvastuun siirtämisestä paikallistasolle.
- Palveluihin ja etuuksiin liittyvät rahoitusvastuut uudistetaan siten, että malli kannustaa työllisyyden edistämiseen pohjoismaisen mallin mukaisesti.

Nykyisestä pirstaleisesta mallista on yhdessä kuntien kanssa rakennettu uusi vaikuttava kokonaisuus työllisyyden hoitoon.

Suunnitteluprosessiin osallistui eri tavoin lähes kaksisataa kuntaedustajaa

- Kuntien luomassa ratkaisumallissa on huomioitu kaiken kokoiset kunnat, pitkän aikavälin muutostarpeet, työelämän murros ja väestörakenteen muutokset, osaamis- ja koulutustarpeet, moninaistuvat työnteon muodot, edellisistä kuntakokeiluista saadut kokemukset sekä mahdollinen sote-palveluiden maakuntauudistus.
- Valmistelussa on kiinnitetty huomiota vaikutuksiin ja vaikuttavuuteen hyödyntämällä olemassa olevaa tutkimustietoa sekä laajaa ja monialaista kuntakentän näkemystä.
- Ratkaisumallikokonaisuutta työstettiin yhdessä kuntien asiantuntijoista koostuneen sparrausryhmän kanssa. Työskentelyssä tarkasteltiin eri sektorien tarpeita kattavasti ja mukana oli osallistujia eri puolilta Suomea, erilaisista kunnista.
- Ratkaisumallia käytiin läpi myös erilaisten kuntatyypipiverkostojen edustajien kanssa. Lisäksi ratkaisuvaihtoehtoja kartoitettiin työllisyysvastaaville suunnatulla kyselyllä.

Ratkaisuehdotus

Työnantajien ja työnhakijoiden TE-palvelut kuntien järjestämisvastuulle

Työnantajien ja työnhakijoiden TE-palvelut kuntien järjestämisvastuulle. Palvelut järjestetään asiakas- ja tarvelähtöisesti yhdenvertaisina ja työvoiman vapaata liikkuvuutta edistään eri kokoisissa kunnissa koko Suomessa.

SAAVUTETAAN

Kuntalisääarvo

- 1. Työn kysynnän ja tarjonnan edistäminen sekä työttömyyden ennaltaehkäisy nykyistä laajempina kuntaekosysteemissä
- 2. Monipuolisemmat yhteistyömahdollisuudet
- 3. Elinvoimakannustimet ohjaavat toimintaa
- 4. Tilannekuva ja kokonaisnäkemys käytettävissä
- 5. Asiakslähtöisyys ja lähidemokratia toteutuu

Yhteiskunnalliset tavoitteet

- 1. Korkea ja laadukas työllisyysaste
- 2. Osaavan työvoiman saatavuus ja kilpailukyvyn vahvistaminen
- 3. Kohtaanto-ongelmien ja rakennetyöttömyyden ratkaiseminen
- 4. Tasapainoinen aluekehitys ja elinvoiman vahvistaminen
- 5. Julkistalouden säästöt

EDELLYTTÄÄ

JTYP – kehittämiskohteet

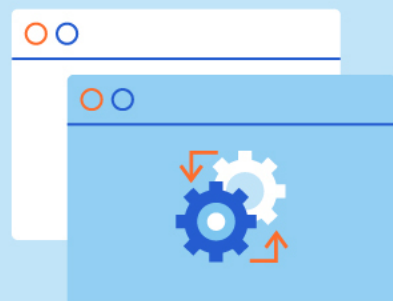
- 1. Sääntely mahdollistavaksi ja asiakaslähtöiseksi
- 2. Ohjausjärjestelmä strategisemmaksi
- 3. Rahoitus varmistamaan yhdenvertaisuutta ja kannustavuutta
- 4. Digitaaliset ratkaisut ja tiedolla johtaminen tukemaan työllistymistä, muuttuvan työelämän hallintaa ja palveluiden jatkuvaa kehittämistä.

Systeemitason synergiat

- 1. Asiakkuuksien johtaminen sekä ekosysteemien ylläpitäjä kuntien rooliksi julkisissa yrittäjyys- ja yrityspalveluissa, jatkuvan oppimisen uudistuksessa ja aluekehittämisessä.
- 2. Työkykypalvelut kuntien luonteva rooli sote-maakuntien ja KELA:n monialaisessa työssä. Asiakasvastuita täsmennettävä etuusperusteisesti.
- 3. Kuntalainsäädäntö luo mahdollistavat puitteet kuntalisääarvon toteutumiselle.

Kuntien ja valtion välisellä yhteistyöllä työllisyyden ratkaisumalli saadaan toimimaan käytännössä

Kunnat järjestävät työnantajien ja työnhakijoiden TE-palvelut asiakaslähtöisesti yhdenvertaisina eri kokoisissa kunnissa koko Suomessa.

Valtio tukee kuntien mahdollisuuksia toimia mm. digitaalisilla palveluilla, kansainvälisen työhaun edistämisen palveluilla, rakennemuutosohjelmilla sekä hankerahoituksella.

Kuntalisääarvo

Työllisyyttä voidaan kasvattaa työn kysyntää ja tarjontaa lisäämällä

Kunnilla TE-palveluiden järjestäjänä on mahdollisuus edistää näitä molempia tavoitteita laaja-alaisesti

- Työn kysyntä: Yrittäjyyden edistäminen, yritysten kasvun tukeminen, kaavoitus/maakäyttö, aluekehitys, julkiset infra- ja muut investoinnit, yksityisten investointien houkuttelu alueelle, teknologia- ja innovaatiotoiminta, toimitilat, yrityspuistot, kauppapaikat, julkiset hankinnat ja palvelusetelit...
- Työn tarjonta: Työnvälitys ja työvoimapalvelut, osaaminen tarjonta, työttömyyden ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy, liikkuvuuden edistäminen ja uuden työvoiman houkuttelu alueen vetovoimaa parantamalla
- Kuntaratkaisu on kuntaekosysteemi-ratkaisu. Kunta voi kytkeä kokoa laajan alustansa työllisyyden edistämisen laajalle työmaalle, johon TE-palveluiden järjestäminen tuo merkittäviä uusia työvälineitä.

Työllisyyden ekosysteemissä dynaamista yhteistyötä eri toimijoiden ja kuntien omien palveluiden välillä.

Kunnat luontevia yhteistyö- ja toimintaorganisaatioita

- Kunnat voivat sopia yhteistoiminnasta keskenään mielekkäiden palveluiden järjestämiskokonaisuuksien aikaansaamiseksi
- Palvelurakenteesta saadaan dynaaminen ja vastaamaan kunkin alueen erityispiirteitä: Löydettävissä kuntavetoiset lähipalvelut, kuntayhteistyössä toteutettavat palvelut ja keskitetyt palvelut
- Kunnilla luontainen rooli toimia työllisyys- ja elinvoimaverkostojen kokoajana ja johtajana: verkostojohtamisella on selkeät tavoitteet ja kannusteet: muiden panos hyödyttää kuntien elinvoimaa, ei tarvita keinotekoisia verkostoja.

Kannusteita työllisyyden, elinvoiman ja kilpailukyvyn edistämiseen, myös valtion talous tehostetumpaa

- Kuntaratkaisu säästää julkisia kokonaiskustannuksia, valtion ja kuntien päällekkäiset toiminnot voidaan karsia
- Muut hallinnon muutokset edellyttävät työllisyys- ja elinvoimatehtävien keskittämistä kuntiin, muuten palvelut ja asiakkuusvastuut pirstaleiset. Työjako soten ja kuntien asiakkaiden välille voidaan rakentaa selkeäksi, jos kunnilla kokonaisvastuu työllisyydestä.

Kunnilla on sekä yksin että yhdessä paras kokonaisnäkemys alueen kehittämiseksi

- Nykytila, kehitysnäkymät, haasteet ja mahdollisuudet
- Eri hallinnonalojen elinvoimatehtävien yhteensovittaminen ja tarpeet
- Tahtotila ja strateginen suunta.

Asiakaslähtöisyys ja lähidemokratian toteutuminen

- Kokonaisymmärrys elinkaaritarpeista ja asiakasprosessien hoidossa
- Lähikosketus asiakkaista, asiakastavoitettavuus (mm. palvelupisteet ja kanavat jo olemassa), yhden luukun palvelu toteutuu vain kunnissa
- Asiakaspalveluiden yhteensovittamistehtävät luontevia, tätä tehdään jo ja tähän laaja osaaminen (sekä työnhakija- että työnantajapuolella)
- Päätöksenteon subsidiariteettiperiaatteen toteutuminen, asiakasosallisuus ja – osallistuminen toteutuu kuntatasolla laajempänä.

Te-palveluiden kehitystarpeet

TE-palveluita kehittämällä ratkaisumallista saadaan enemmän irti

- Sääntelyä mahdollistavammaksi ja asiakaslähtöisemmäksi
- Ohjausjärjestelmästä strategisempi
- Rahoitusta kannustavampaan suuntaan
- Tiedolla johtaminen ja digitaalisten ratkaisut tukemaa tavoitteita.

Tulevaisuuden TE-palvelut kunnissa

Työnhakijapalvelut

- Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut
- Työnvälitys
- Ammatinvalinta- ja uraohjaus
- Palveluohjaus koulutuspalveluihin ja työllistymistä edistäviin palveluihin
- Palkkatuki, oppisopimus, vuorotteluvapaakorvaukset

Alkavan yrittäjän palvelut

- Alkavan yrittäjän koulutus- ja neuvontapalvelut
- Yrittäjyyskokeilu, starttiraha

Kumppanuus- ja toimintaympäristöpalvelut

- Palveluiden yhteiskehittäminen ja rahoitus
- Palvelumarkkinoiden ja innovatiivisten hankintojen kehittäminen, työllistymistä edistävien henkilö- yrittäjyys- ja työnantajapalveluiden hankinta, ml osaamispalvelut.
- Palveluiden ja toimintamallien kehittäminen ja hankepalvelut
- Kumppanuusverkostojen kehittäminen ja johtaminen
- Ennakointi- ja tietopalvelut

Työnantajapalvelut

- Työnantaja-asiakassuhteiden luominen, hoito ja ylläpito
- Työnvälitys ja ehdokashaku
- Työnantajan neuvontapalvelut
- Ohjaus ja neuvonta valtakunnallisiin palveluihin (digitaaliset ratkaisut,
- Työllistämisen ja osaamisen hankinnan rahoitus (yhteishankintakoulutus, palkkatuki)
- PK-yrityksen kehittämispalvelut ja tuet
- Ohjaus ja neuvonta valtakunnallisiin palveluihin: digitaaliset palvelut (työpaikkojen ja osaajien ilmoituspalvelu), EU-työnvälitys, innovaatio- ja kansainvälistymispalvelut, toimialapalvelut)

Ratkaisumallin yhteiskunnalliset tavoitteet

Korkea ja laadukas työllisyysaste

Edistetään monipuolista kuntaekosysteemiä ja palveluita yhteensovittamalla nuorten työmarkkinoille siirtymiä ja työikäisten paluuta työmarkkinoille, osatyökykyisten työllistymistä, työperäistä maahanmuuttoa, työssä olevien työssä jaksamisesta ja työurien pidentämisestä sekä työttömien työllistymistä.

Panostetaan työn kysynnän, työnvälityksen ja työn tarjonnan edistämisen palveluilla työsuhteiden laatuun sekä yrittäjyyden, koko-aikatyön että osa-aikatyön muodoissa.

Tasapainoinen aluekehitys

Hajautetun palvelujärjestelmän avulla tuetaan alueiden ja kuntien luontaista kehitystä ja elinvoimaa koko maassa ja vahvistetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä elinvoiman saavuttamiseksi.

Rakennetyöttömyyden, kohtaanto-ongelmien ratkaiseminen

Ehkäistään ongelmien syntyä ennalta varhaisella puuttumisella, elinkaaripalveluilla ja sekä parantamalla palveluiden sekä niiden nivelvaiheiden vaikuttavuutta.

Julkistalouden säästöt

Karsitaan päällekkäistä työtä ja parannetaan erikokoisten kuntien erikoistumista eri tehtävissä.

Kehitetään palvelujärjestelmä, jonka rahoitus tulee osin elinvoimakannustimien kautta.

Osaavan työvoiman saatavuus ja kilpailukyyn vahvistaminen

Parannetaan työn tarjontaa ja kohtaantoa hyödyntämällä erityisesti jatkuvan oppimisen ja koulutusjärjestelmien mahdollisuudet, joissa kunnat ovat keskeisiä toimijoita.

Vahvistetaan yritysten kilpailukykyä monipuolisilla elinvoimapalveluilla.

Julkistalouden säästöt

Karsitaan päällekkäistä työtä ja parannetaan erikokoisten kuntien erikoistumista eri tehtävissä.

Kehitetään palvelujärjestelmä, jonka rahoitus tulee osin elinvoimakannustimien kautta.

Kiitos!

Lisätietoja

Timo Reina, varatoimitusjohtaja, Timo.Reina@kuntaliitto.fi

Erja Lindberg, kehittämisspäänjohtaja, Erja.Lindberg@kuntaliitto.fi